

มาตรการทางกฎหมายเชิงบูรณาการใน
การป้องกันและปราบปรามการทุจริต

โดย

นายสุรพงษ์ อินทรถาวร

ผู้ช่วยเลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ช.

พระบรมราโชวาทในหลวงรัชกาลที่ ๙

- ข้าราชการผู้ปฏิบัติบริหารงานของแผ่นดินจะต้องตั้งใจปฏิบัติหน้าที่อย่างเต็มกำลังความสามารถ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐

- มาตรา ๖๓ รัฐต้องส่งเสริม สนับสนุน และให้ความรู้แก่ประชาชนถึงอันตรายที่เกิดจากการทุจริตและประพฤติมิชอบ ทั้งในภาครัฐและเอกชน และจัดให้มีมาตรการและกลไกที่มีประสิทธิภาพเพื่อป้องกันและขจัดการทุจริตและประพฤติมิชอบดังกล่าวอย่างเข้มงวด รวมทั้งกลไกในการส่งเสริมให้ประชาชนรวมตัวกันเพื่อมีส่วนร่วมในการรณรงค์ให้ความรู้ ต่อต้าน หรือชี้เบาะแส โดยได้รับความคุ้มครองจากรัฐตามที่กฎหมายบัญญัติ

กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปราม การทุจริต

- รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๖๐
หมวด ๑๒ องค์การอิสระ ส่วนที่ ๔ คณะกรรมการป้องกันและ
ปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ มาตรา ๒๓๒ ถึง มาตรา ๒๓๗
- พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและ
ปราบปรามการทุจริตพ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ร่าง พ.ร.บ.
ผ่าน สนช.)
- พระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคาต่อหน่วยงาน
ของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๒

ระเบียบข้อบังคับเกี่ยวกับการพัสดุ

- พระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๖๐
- ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม
- ระเบียบพัสดุของหน่วยงานของรัฐ

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ
ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต
พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม
บทบาทอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.ช.

๑. ด้านการปราบปรามการทุจริต
๒. ด้านการป้องกันการทุจริต
๓. ด้านการตรวจสอบทรัพย์สิน

ด้านการปราบปรามการทุจริต

- ๑ การแสวงหาข้อเท็จจริงและรวบรวมพยานหลักฐาน
  - ระเบียบคณะกรรมการ ป.ป.ช. ว่าด้วยการตรวจรับคำกล่าวหา การแสวงหาข้อเท็จจริงและรวบรวมพยานหลักฐาน พ.ศ. ๒๕๖๐
- ๒ การไต่สวนข้อเท็จจริง
  - ระเบียบคณะกรรมการ ป.ป.ช. ว่าด้วยการไต่สวนข้อเท็จจริง พ.ศ. ๒๕๕๕

ด้านการปราบปรามการทุจริต(ต่อ)

๓ การดำเนินคดี

- ระเบียบคณะกรรมการ ป.ป.ช. ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการในการมอบหมายให้พนักงานไต่สวนดำเนินคดีในชั้นศาล พ.ศ. ๒๕๕๔

ด้านการป้องกันการทุจริต

- ๑ การเสนอมาตรการ ความเห็น และข้อเสนอแนะต่อคณะรัฐมนตรี รัฐสภา ศาล หรือคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน เพื่อให้มีการปรับปรุงการปฏิบัติราชการ หรือวางแผนงานโครงการ ของส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานของรัฐ
- ๒ การเสริมสร้างทัศนคติและค่านิยมเกี่ยวกับความซื่อสัตย์สุจริต การให้ประชาชนหรือกลุ่มบุคคลมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต
- ๓ มาตรการป้องกันการทุจริตในการจัดซื้อจัดจ้าง ตามมาตรา ๑๐๓/๗

ความหมายคำว่า “เจ้าหน้าที่ของรัฐ”

๑. ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง
๒. ข้าราชการหรือพนักงานส่วนท้องถิ่นที่มีเงินเดือนประจำ
๓. พนักงานหรือบุคคลผู้ปฏิบัติงานในรัฐวิสาหกิจหรือหน่วยงานของรัฐ
๔. ผู้บริหารท้องถิ่นแลสมาชิกสภาท้องถิ่นซึ่งมิใช่ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

ความหมายคำว่า “เจ้าหน้าที่ของรัฐ” (ต่อ)

๕. เจ้าพนักงานตามกฎหมายว่าด้วยลักษณะปกครองท้องที่
๖. กรรมการ อนุกรรมการ ลูกจ้างของส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานของรัฐ
๗. บุคคลหรือคณะบุคคลซึ่งใช้อำนาจหรือได้รับมอบให้ใช้อำนาจทางปกครองของรัฐ

มาตรการทางกฎหมายเชิงบูรณาการในการป้องกัน และปราบปรามการทุจริตตามกฎหมาย ป.ป.ช.

- เพื่อนำมาตรการทางกฎหมายที่มีอยู่มาบังคับใช้ให้เกิดประสิทธิภาพในลักษณะเชิงบูรณาการในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต เช่น การนำมาตรการลงโทษในทางอาญามาใช้ควบคู่กับการดำเนินคดีร้ายแรงผิดปกติ และมาตรการทางภาษี รวมทั้งการติดตามทรัพย์สินคืน
- เพื่อจำกัดอำนาจทางกฎหมายของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและเจ้าหน้าที่ของรัฐ เช่น ลดอำนาจในการอนุมัติ อนุญาต ในบางเรื่องลง การให้สัมปทาน การกำหนดนโยบายการบริหาร
- เพื่อจำกัดการใช้ดุลพินิจอย่างเสรี เช่น วางกรอบกฎหมายในการใช้ดุลพินิจตัดสินใจ
- เพื่อกำหนดขั้นตอนและกระบวนการที่ชัดเจน เช่น การออกโฉนด การจัดซื้อจัดจ้าง
- เพื่อวางมาตรการในการบังคับใช้กฎหมาย เช่น การใช้ประโยชน์ที่ดินสาธารณะ

ลักษณะความผิดที่เกิดจากการใช้อำนาจของ เจ้าหน้าที่ของรัฐ

- เกิดจากการกำหนดนโยบายของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง
- เกิดจากกฎหมายให้อำนาจหัวหน้าหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการอย่างใดในตำแหน่ง
- เกิดจากมีการใช้อำนาจไปโดยบิดผันเพื่อแสวงหาประโยชน์ในตำแหน่งที่ได้รับแต่งตั้ง
- เกิดจากการใช้อำนาจที่เป็นการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวม

มาตรการบูรณาการเพื่อบังคับใช้กฎหมาย

- การดำเนินคดีเพื่อลงโทษในทางอาญา
- การคุ้มครองและการกักขังบุคคลเป็นพยาน
- การยกย่องเชิดชูบุคคลและมาตรการทางสังคม
- การให้สิทธิบวรรางวัลกับผู้ซึ่งอ่องแจ้งเบาะแสและสร้างการมีส่วนรวม
- การลงโทษทางวินัยและตัดออกจากระบบการบริหารงานภาครัฐ

- การวางมาตรการทางกฎหมายเพื่อป้องกันการทุจริตจากสาเหตุการกระทำผิด
- การวางมาตรการในการจัดซื้อจัดจ้าง
- การตรวจสอบทรัพย์สินและมาตรการทางภาษี
- การเรียกค่าเสียหายทางแพ่ง การติดตามทรัพย์สินคืน การยึดทรัพย์สิน

โครงสร้างการป้องกันและปราบปรามการทุจริตของ ประเทศสิงคโปร์ที่มีประสิทธิภาพ

- ประกอบด้วย ๔ เสาหลัก
  ๑. กฎหมายที่มีประสิทธิภาพ (Effective Laws)
  ๒. องค์กรศาลที่มีความเป็นอิสระ (Independent Judiciary)
  ๓. การบังคับใช้กฎหมายที่มีประสิทธิภาพ (Effective Enforcement)
  ๔. เจ้าหน้าที่รัฐที่มีความรับผิดชอบ (Responsive Public Service)

ลักษณะความผิดเกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้าง

- รายงานการขอซื้อขอจ้าง
- การกำหนดคุณลักษณะเฉพาะหรือเงื่อนไขการซื้อหรือจ้าง(TOR)
- การคัดเลือกผู้เสนอราคา
- การอนุมัติให้ได้รับการคัดเลือกในการเสนอราคา
- การตรวจรับงาน

กระบวนการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ

● ขั้นตอนก่อนทำสัญญา

๑. การขออนุมัติซื้อหรือจ้างหรือรายงานขอซื้อหรือจ้าง
๒. การเสนอราคา
๓. การพิจารณาราคาหรือข้อเสนอ
๔. การคัดเลือกผู้เสนอราคา
๕. การอนุมัติให้ทำสัญญา

กระบวนการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ(ต่อ)

- ขั้นตอนการทำสัญญา

๑. การจัดทำสัญญาและการเสนอลงนาม

๒. การบริหารสัญญา

๓. การควบคุมงานและการตรวจรับ

๔. การขออนุมัติเบิกจ่ายเงิน

๕. การบอกเลิกสัญญา

การเปิดเผยราคากลางและผลกระทบ

- การเพิ่มหรือลดการแข่งขันอย่างเสรีของผู้ค้าในตลาด หรือเพิ่มการผูกขาด
- การพัฒนาคุณภาพสินค้าหรือบริการให้ทันสมัยตรงตามความต้องการ
- การตรวจสอบความคุ้มค่าและความสมเหตุสมผลของราคาและการจัดซื้อ
- การตั้งงบประมาณตามความเป็นจริงสะท้อนความต้องการ
- วิธีการคำนวณราคากลางมีความเหมาะสมตามคุณภาพสินค้า ปริมาณสามารถอ้างอิงได้

การเปิดเผยราคากลางและผลกระทบ(ต่อ)

- การกำหนดราคากลางมีผลต่อการจัดหาพัสดุของประเทศลดภาระค่าใช้จ่ายด้านงบประมาณของรัฐ
- การเปิดเผยราคากลางกับการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารของทางราชการและการอำนวยความสะดวกให้กับประชาชน
- ความล่าช้าในการเบิกจ่ายงบประมาณทำให้ภาคเอกชนไม่เข้ามาเสนอราคาต้องบริหารความเสี่ยงเรื่องผลกำไรขาดทุน
- การแข่งขันราคาที่มีราคากลางภาคเอกชนต้องลดภาระค่าใช้จ่ายส่งผลต่อการประกอบการของผู้ขายรวมถึงกลไกตลาด

การกำหนดราคากลางที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย

- การไม่กำหนดราคากลางและไม่เปิดเผยในเว็บไซต์
- การกำหนดราคากลางสูงเกินจริงโดยมีลักษณะของการทำราคาให้แพงขึ้น
- การกำหนดราคากลางที่ทำให้เห็นว่าจะไม่มีผู้เข้าร่วมในการเสนอราคาหรือเกินกว่างบประมาณจำนวนมาก
- การกำหนดราคากลางโดยไม่มีที่มาหรือเหตุผลซึ่งอาจทำให้รัฐเสียหาย

ความสัมพันธ์ของราคากลางและการจัดทำบัญชี แสดงรายการรับจ่าย บช.๑

- การประกาศราคากลางของการจัดซื้อต้องมีวงเงินเกินกว่า ๑๐๐,๐๐๐ บาท ขึ้นไป
- การจัดทำบัญชีแสดงรายการรับจ่าย บช.๑ มูลค่าสัญญาตั้งแต่ ๒,๐๐๐,๐๐๐ บาท ขึ้นไป
- ต้องกำหนดเงื่อนไขไว้ใน TOR หรือประกาศจัดจ้าง
- การกำหนดราคากลางบังคับหน่วยงานของรัฐให้ปฏิบัติ
- การจัดทำบัญชีแสดงรายการรับจ่าย บช.๑ บังคับภาคเอกชนหรือคู่สัญญา

การก่อให้เกิดสัญญา

- สัญญาเป็นนิติกรรมหลายฝ่าย ซึ่งเกิดขึ้นโดยการแสดงเจตนาของบุคคลตั้งแต่สองฝ่ายขึ้นไป โดยฝ่ายหนึ่งแสดงเจตนาเป็นคำเสนอ และอีกฝ่ายหนึ่งแสดงเจตนาเป็นคำสนอง เมื่อคำเสนอและคำสนองถูกต้องตรงกัน สัญญาจึงจะเกิดขึ้น

ผลการเลิกสัญญา

- คู่สัญญาแต่ละฝ่ายต้องกลับคืนสู่ฐานะเดิม
- การใช้สิทธิบอกเลิกสัญญาไม่กระทบถึงสิทธิเรียกร้องค่าเสียหาย

หลักการพิจารณาการใช้อำนาจหน้าที่โดยมิชอบ

● หลักพิจารณา

- การกระทำนอกขอบอำนาจ
- การกระทำผิดขั้นตอนและกระบวนการ
ในสาระสำคัญอย่างชัดเจน
- การกระทำที่ผิดพลาดทางกฎหมาย
- การใช้อำนาจโดยบิดผัน

การไต่สวนและพิสูจน์ความผิดผู้ถูกกล่าวหา

- สถานะความเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐของผู้ถูกกล่าวหา
ตามกฎหมาย
- อำนาจหน้าที่ของผู้ถูกกล่าวหา
- การกระทำของผู้ถูกกล่าวหาตามองค์ประกอบความผิด
- ความเสียหาย
- วันเวลาและสถานที่เกิดเหตุ

หลักการพิจารณาความรับผิดชอบ

๑. ผู้มีอำนาจพิจารณาอนุมัติ อนุญาต ตามกฎหมาย
๒. ผู้มีอำนาจควบคุม กำกับดูแล หรือสั่งการ
๓. ผู้มีอำนาจดำเนินการตามหน้าที่
๔. ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องตามกฎหมาย เช่น คณะกรรมการชุดต่างๆ / กำหนดคุณลักษณะ / ควบคุมงาน / ตรวจการจ้าง

การดำเนินการตามแผนงานโครงการ

๑. การกำหนดนโยบายของรัฐหรือนโยบายของหน่วยงาน
๒. การจัดทำแผนงานโครงการ การกำหนดลักษณะหรือรูปแบบของโครงการ
๓. การขออนุมัติงบประมาณ
๔. การแปลงแผนงานโครงการเพื่อดำเนินการตามแผน
๕. การคัดเลือกผู้เสนอราคาหรือคู่สัญญา
๖. การควบคุมงาน / ตรวจสอบ
๗. การเบิกจ่าย

หลักการไตสวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช.

ระเบียบคณะกรรมการ ป.ป.ช. ว่าด้วยการไตสวนข้อเท็จจริง พ.ศ. ๒๕๕๕

- ❖ การไตสวนในรูปองค์คณะ
- ❖ การไตสวนโดยปราศจากอคติไม่มีส่วนได้เสีย
- ❖ การรับฟังความทุกฝ่าย
- ❖ การเปิดโอกาสให้ผู้ถูกกล่าวหาโต้แย้งชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาในชั้นไตสวนอย่างเต็มที่
- ❖ การไตสวนโดยปราศจากข้อสงสัย
- ❖ คำวินิจฉัยต้องชัดเจน

การไต่สวนพยานหลักฐาน

❖ พยานหลักฐานที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. รวบรวมขึ้น

- ❖ พยานบุคคล

- ❖ พยานเอกสาร

- ❖ พยานวัตถุ

- ❖ พยานผู้เชี่ยวชาญ

❖ พยานหลักฐานที่ผู้ถูกกล่าวหาอ้าง

- ❖ พยานบุคคล

- ❖ พยานเอกสาร

- ❖ พยานวัตถุ

- ❖ พยานผู้เชี่ยวชาญ

การขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ ส่วนรวม

- มาตรา ๑๐๐ ห้ามมิให้เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ใดดำเนินกิจการ ที่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นปฏิบัติหน้าที่ในฐานะที่เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งมีอำนาจกำกับ ดูแล ควบคุม ตรวจสอบ หรือดำเนินคดี
  - (๑) เป็นคู่สัญญาหรือมีส่วนได้เสียในสัญญาที่ทำกับหน่วยงานของรัฐ
  - (๒) เป็นหุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้นในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทที่เข้าเป็นคู่สัญญากับหน่วยงานของรัฐ

การขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ ส่วนรวม

(๓) รับสัมปทานหรือคงถือน้ำมันซึ่งสัมปทานจากรัฐ หน่วยราชการ
หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น หรือเข้าเป็น
คู่สัญญากับรัฐ หน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือ
ราชการส่วนท้องถิ่นอันมีลักษณะเป็นการผูกขาดตัดตอน ทั้งนี้ ไม่ว่า
โดยทางตรงหรือทางอ้อม หรือเป็นหุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้นในห้างหุ้นส่วน
หรือบริษัทที่รับสัมปทานหรือเข้าเป็นคู่สัญญาในลักษณะดังกล่าว

การขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ ส่วนรวม

(๔) เข้าไปมีส่วนได้เสียในฐานะเป็นกรรมการ ที่ปรึกษา ตัวแทน พนักงานหรือลูกจ้างในธุรกิจของเอกชนซึ่งอยู่ภายใต้การกำกับ ดูแล ควบคุม หรือตรวจสอบของหน่วยงานของรัฐที่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้น สังกัดอยู่หรือปฏิบัติหน้าที่ในฐานะเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ ซึ่งโดยสภาพ ของผลประโยชน์ของธุรกิจของเอกชนนั้นอาจขัดหรือแย้งต่อประโยชน์ ส่วนรวม หรือประโยชน์ทางราชการ หรือกระทบต่อความมีอิสระในการ ปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้น

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ
ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการ
ทุจริตพ.ศ. .... (ฉบับผ่านมติ สนช.)

ข้อแตกต่าง

- มาตรา ๑๒๖ นอกจากเจ้าพนักงานของรัฐที่รัฐธรรมนูญกำหนดไว้เป็นการเฉพาะแล้ว ห้ามมิให้กรรมการ ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ และเจ้าพนักงานของรัฐที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ประกาศกำหนด ดำเนินกิจการดังต่อไปนี้

- รัฐธรรมนูญ หมวด ๙ กำหนดการขัดกันแห่งผลประโยชน์ของสสสไว้แล้ว
- หมวด ๑๓ องค์กรอัยการ กำหนดให้มีมาตรการป้องกันการขัดกันแห่งผลประโยชน์
- หมวด ๑๔ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กำหนดให้มีบทบัญญัติเกี่ยวกับการป้องกันการขัดกันแห่งผลประโยชน์ ความหมายกว้างขึ้น เจ้าพนักงานของรัฐ หมายความว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐ ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ และคณะกรรมการ ป.ป.ช.

- (๑) เป็นคู่สัญญาหรือมีส่วนได้เสียในสัญญาที่ทำกับหน่วยงานของรัฐที่เจ้าพนักงานของรัฐผู้นั้นปฏิบัติหน้าที่ในฐานะที่เป็นเจ้าพนักงานของรัฐซึ่งมีอำนาจไม่ว่าโดยตรงหรือโดยอ้อมในการกำกับ ดูแล ควบคุม ตรวจสอบหรือดำเนินคดี
- (๒) เป็นหุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้นในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทที่เข้าเป็นคู่สัญญากับหน่วยงานของรัฐที่เจ้าพนักงานของรัฐผู้นั้นปฏิบัติหน้าที่ในฐานะที่เป็นเจ้าพนักงานของรัฐซึ่งมีอำนาจไม่ว่าโดยตรงหรือโดยอ้อมในการกำกับ ดูแล ควบคุม ตรวจสอบหรือดำเนินคดี เว้นแต่จะเป็นผู้ถือหุ้นในบริษัทจำกัดหรือบริษัทมหาชนจำกัดไม่เกินจำนวนที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด

- คู่สัญญาใช้หลักเดิม โดยเพิ่มเติม “ไม่ว่าโดยตรงหรือโดยอ้อม”
- หุ้นส่วนใช้หลักเดิม โดยเพิ่มเติม “ไม่ว่าโดยตรงหรือโดยอ้อม”
เพิ่มข้อยกเว้น ให้ถือหุ้นในบริษัทจำกัดหรือบริษัทมหาชนจำกัดไม่เกินจำนวนที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด

- (๓) รับสัมปทานหรือคงถือไว้ซึ่งสัมปทานจากรัฐ หน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น หรือเข้าเป็นคู่สัญญากับรัฐ หน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น อันมีลักษณะเป็นการผูกขาดตัดตอน หรือเป็นหุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้นในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทที่รับสัมปทานหรือเข้าเป็นคู่สัญญาในลักษณะดังกล่าวในฐานะที่เป็นเจ้าพนักงานของรัฐซึ่งมีอำนาจไม่ว่าโดยตรงหรือโดยอ้อมในการกำกับ ดูแล ควบคุม ตรวจสอบหรือดำเนินคดี เว้นแต่จะเป็นผู้ถือหุ้นในบริษัทจำกัดหรือบริษัทมหาชนจำกัดไม่เกินจำนวนที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด

- สัมปทานใช้หลักเดิม โดยเพิ่มเติมการเป็นหุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้นในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทที่รับสัมปทานหรือเข้าเป็นคู่สัญญาและระบุนานะให้ชัดเจนว่า “เป็นเจ้าพนักงานของรัฐซึ่งมีอำนาจไม่ว่าโดยตรงหรือโดยอ้อมในการกำกับ ดูแล ควบคุม ตรวจสอบหรือดำเนินคดี”
เพิ่มข้อยกเว้น ให้ถือหุ้นในบริษัทจำกัดหรือบริษัทมหาชนจำกัดไม่เกินจำนวนที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด

- (๔) เข้าไปมีส่วนได้เสียในฐานะเป็น
กรรมการ ที่ปรึกษา ตัวแทน พนักงาน
หรือลูกจ้างในธุรกิจของเอกชนซึ่งอยู่
ภายใต้การกำกับ ดูแล ควบคุม หรือ
ตรวจสอบของหน่วยงานของรัฐที่เจ้า
พนักงานของรัฐผู้นั้นสังกัดอยู่หรือ
ปฏิบัติหน้าที่ในฐานะเป็นเจ้าพนักงาน
ของรัฐ ซึ่งโดยสภาพของผลประโยชน์
ของธุรกิจของเอกชนนั้นอาจขัดหรือ
แย้งต่อประโยชน์ส่วนรวม หรือ
ประโยชน์ทางราชการ หรือกระทบต่อ
ความมีอิสระในการปฏิบัติหน้าที่ของ
เจ้าพนักงานของรัฐผู้นั้น

- เข้าไปมีส่วนได้เสียใช้หลักเดิม

- ให้นำความในวรรคหนึ่ง มาใช้บังคับกับคู่สมรสของเจ้าพนักงานของรัฐตามวรรคหนึ่งด้วย โดยให้ถือว่าการดำเนินกิจการของคู่สมรสเป็นการดำเนินกิจการของเจ้าพนักงานของรัฐ เว้นแต่เป็นกรณีที่คู่สมรสนั้นดำเนินการอยู่ก่อนที่เจ้าพนักงานของรัฐจะเข้าดำรงตำแหน่ง

- คู่สมรสตามวรรคสองให้หมายความรวมถึงผู้ซึ่งอยู่กินกันฉันสามีภรรยาโดยมิได้จดทะเบียนสมรสด้วย ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด

- เจ้าพนักงานของรัฐที่มีลักษณะตาม (๒) หรือ (๓) ต้องดำเนินการไม่ให้มีลักษณะดังกล่าวภายในสามสิบวันนับแต่วันที่เข้าดำรงตำแหน่ง

- คู่สมรสใช้หลักเดิม
เพิ่มข้อยกเว้น “กรณีที่คู่สมรสนั้นดำเนินการอยู่ก่อนที่เจ้าพนักงานของรัฐจะเข้าดำรงตำแหน่ง”

- เพิ่มความหมายของคู่สมรส “ผู้ซึ่งอยู่กินกันฉันสามีภรรยาโดยมิได้จดทะเบียนสมรส”

- เพิ่มเรื่องการกำหนดระยะเวลาในการจัดการหุ้นหรือสัมปทานเมื่อได้รับตำแหน่ง

การขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวม

มาตรา ๑๐๓ ห้ามมิให้เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ได้รับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดจากบุคคล นอกเหนือจากทรัพย์สินหรือประโยชน์อันควรได้ตามกฎหมาย หรือกฎ ข้อบังคับที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย เว้นแต่การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยา ตามหลักเกณฑ์และจำนวนที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด

มาตรา ๑๐๓/๑ บรรดาความผิดที่บัญญัติไว้ในหมวดนี้ ให้ถือเป็นความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่หรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรมตามประมวลกฎหมายอาญาด้วย

ลักษณะของการกระทำที่เป็นการขัดกันแห่งผลประโยชน์

๑. การรับผลประโยชน์ต่าง ๆ (Accepting Benefits) เช่น การรับของขวัญจากบริษัทธุรกิจ
๒. การทำธุรกิจกับตัวเอง (Self-dealing) หรือเป็นคู่สัญญา (Contracts) หมายถึง สถานการณ์ที่ผู้ดำรงตำแหน่งสาธารณะมีส่วนได้เสียในสัญญาที่ทำกับหน่วยงานที่ตนสังกัด
๓. การทำงานหลังจากออกจากตำแหน่งสาธารณะหรือหลังเกษียณ (Post-employment) หมายถึง การที่บุคลากรออกจากหน่วยงานของรัฐและไปทำงานในบริษัทเอกชนที่ดำเนินธุรกิจประเภทเดียวกัน

ลักษณะของการกระทำที่เป็นการขัดกันแห่งผลประโยชน์ (ต่อ)

- ๔. การทำงานพิเศษ (Outside Employment or Moonlighting) ในรูปแบบนี้มีได้หลายลักษณะ เช่น ผู้ดำรงตำแหน่งสาธารณะตั้งบริษัทดำเนินธุรกิจ
ที่เป็นการแข่งขันกับหน่วยงานหรือองค์การสาธารณะที่ตนสังกัด
- ๕. การรู้ข้อมูลภายใน (Inside information) หมายถึง สถานการณ์ที่ผู้ดำรงตำแหน่งสาธารณะใช้ประโยชน์จากการรู้ข้อมูลภายในเพื่อประโยชน์ของตนเอง

ลักษณะของการกระทำที่เป็นการขัดกันแห่งผลประโยชน์(ต่อ)

๖. การใช้ทรัพย์สินของราชการเพื่อประโยชน์ของธุรกิจส่วนตัว (Using your employer's property for private advantage) เช่น การนำรถยนต์ของราชการไปใช้ส่วนตัว
๗. ใช้อำนาจหาผลประโยชน์ให้ตนเอง เช่น การนำโครงการสาธารณะลงในเขตเลือกตั้งหรือบ้านเกิดของตนเองเพื่อประโยชน์ในทางการเมือง (Pork-barreling)

ประกาศคณะกรรมการ ป.ป.ช. กับความผิดเกี่ยวกับการ ขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนตนและประโยชน์ส่วนรวม

- ๑ ประกาศคณะกรรมการ ป.ป.ช. เรื่องกำหนดตำแหน่งเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ต้องห้ามมิให้ดำเนินกิจการตามความในมาตรา ๑๐๐ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ พ.ศ. ๒๕๔๔ ลงวันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๔ (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๑๘ ตอนที่ ๑๓ ก วันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๔)
- ๒ ประกาศคณะกรรมการ ป.ป.ช. เรื่องกำหนดตำแหน่งเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ต้องห้ามมิให้ดำเนินกิจการตามความในมาตรา ๑๐๐ แห่ง

ประกาศคณะกรรมการ ป.ป.ช. กับความผิดเกี่ยวกับการ ขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนตนและประโยชน์ส่วนรวม

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปราม
การทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ (ฉบับที่ ๒)พ.ศ. ๒๕๔๔ ลงวันที่ ๖ มีนาคม๒๕๔๔
(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๙ ตอนที่ ๒๖ ก วันที่ ๑๖ มีนาคม๒๕๕๕)

๓. ประกาศคณะกรรมการ ป.ป.ช. เรื่องหลักเกณฑ์การรับทรัพย์สินหรือ
ประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยาของเจ้าหน้าที่ของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๓ ลงวันที่
๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๔๓ (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๑๗ ตอนที่ ๑๑๘ ก
วันที่ ๑๙ ธันวาคม ๒๕๔๓)

ประกาศคณะกรรมการ ป.ป.ช. กับความผิดเกี่ยวกับการ ขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนตนและประโยชน์ส่วนรวม

- มาตรา ๑๐๐ ใช้บังคับกับเจ้าหน้าที่ของรัฐดังต่อไปนี้

(๑) นายกรัฐมนตรี

(๒) รัฐมนตรี

(๓) ผู้บริหารท้องถิ่น

(๔) รองผู้บริหารท้องถิ่น

- มาตรา ๑๐๓ ใช้บังคับกับเจ้าหน้าที่ของรัฐทุกตำแหน่ง

ประกาศคณะกรรมการ ป.ป.ช. กับความผิดเกี่ยวกับการ ขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนตนและประโยชน์ส่วนรวม

- มาตรา ๑๐๐ ใช้บังคับกับคู่สมรสของนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี ผู้บริหารท้องถิ่น รองผู้บริหารท้องถิ่น โดยถือถือว่าการดำเนินกิจการของคู่สมรสเป็นการดำเนินกิจการของเจ้าหน้าที่ของรัฐ
- มาตรา ๑๐๐ ใช้บังคับกับกรณีและผู้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี ผู้บริหารท้องถิ่น รองผู้บริหารท้องถิ่น พ้นจากตำแหน่งไม่เกินสองปี
- มาตรา ๑๐๓ ใช้บังคับกับเจ้าหน้าที่ของรัฐทุกประเภทที่ต้องห้ามมิให้เจ้าหน้าที่ของรัฐรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดเกิน ๓,๐๐๐ บาท

ประกาศเรื่องหลักเกณฑ์การรับทรัพย์สินหรือ ประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยาของเจ้าหน้าที่ของรัฐ

- ข้อ ๔ ห้ามมิให้เจ้าหน้าที่ของรัฐรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดจากบุคคลนอกเหนือจากทรัพย์สินหรือประโยชน์อันควรได้ตามกฎหมายเว้นแต่เป็นการรับโดยธรรมจรรยา
- ข้อ ๕ การรับทรัพย์สินโดยธรรมจรรยา
  - (๑) รับจากญาติโดยเสน่หาตามจำนวนที่เหมาะสมตามฐานะ
  - (๒) รับจากบุคคลอื่นซึ่งไม่ใช่ญาติมีราคาหรือมูลค่าแต่ละบุคคลแต่ละโอกาสไม่เกินสามพันบาท
  - (๓) เป็นการให้กับบุคคลทั่วไป

ประกาศเรื่องหลักเกณฑ์การรับทรัพย์สินหรือ ประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยาของเจ้าหน้าที่ของรัฐ

- ข้อ ๖ การรับทรัพย์สินจากต่างประเทศที่มีได้ระบุเป็นของส่วนตัวเกินสามพันบาท กรณีต้องรับไว้เพื่อรักษาสัมพันธไมตรีต้องรายงานผู้บังคับบัญชาโดยเร็วและส่งมอบทรัพย์สินให้แก่หน่วยงานของรัฐ
- ข้อ ๗ การรับทรัพย์สินที่ไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์และมีความจำเป็นต้องรับไว้เพื่อรักษาสัมพันธไมตรีต้องแจ้งรายละเอียดของทรัพย์สินให้ผู้บังคับบัญชาสูงสุดของหน่วยงานทันทีเพื่อส่งคืนทรัพย์สินหรือมอบให้กับหน่วยงานของรัฐ กรณีผู้รับเป็นผู้บริหารสูงสุดให้รายงานต่อผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนแต่ถ้าเป็นตำแหน่งที่ไม่มีผู้บังคับบัญชาต้องรายงานต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช.

ประกาศเรื่องหลักเกณฑ์การรับทรัพย์สินหรือ ประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยาของเจ้าหน้าที่ของรัฐ

- ในกรณีเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา หรือสมาชิกสภาท้องถิ่น ให้แจ้งรายละเอียดข้อเท็จจริงต่อประธานสภาผู้แทนราษฎร ประธานวุฒิสภา หรือประธานสภาท้องถิ่น เพื่อดำเนินการกับทรัพย์สินนั้น
- ข้อ ๘ ใช้บังคับกับเจ้าหน้าที่ของรัฐที่พ้นจากตำแหน่งไม่เกินสองปี
- การรับทรัพย์สินที่มีได้ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดโดยเจตนาถือว่าเป็นความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ฯ ตาม ปอ. มาตรา ๑๕๗ หรือ มาตรา ๑๒๓/๑ หรือบทมาตราที่เกี่ยวข้อง

มาตรการคุ้มครองพยาน

- มาตรา ๑๐๓/๒ ในกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. เห็นว่า คดีใดสมควรจัดให้มี มาตรการคุ้มครองช่วยเหลือแก่ผู้กล่าวหา ผู้เสียหาย ผู้ทำคำร้อง ผู้ร้องทุกข์ กล่าวโทษ ผู้ให้ถ้อยคำ หรือผู้ที่แจ้งเบาะแสหรือข้อมูลใดเกี่ยวกับการทุจริตต่อหน้าที่ การร่ำรวยผิดปกติ หรือข้อมูลอื่นอันเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินการตาม พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. แจ้งให้ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อดำเนินการให้มีมาตรการในการคุ้มครองบุคคลดังกล่าว โดยให้ถือว่าบุคคลดังกล่าวเป็นพยานที่มีสิทธิได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายว่า ด้วยการคุ้มครองพยานในคดีอาญา ทั้งนี้ ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. เสนอ ความเห็นด้วยว่าสมควรใช้มาตรการทั่วไปหรือมาตรการพิเศษตามกฎหมาย ดังกล่าวสำหรับบุคคลเหล่านั้นด้วย ฯลฯ

มาตรการกันบุคคลเป็นพยาน

- มาตรา ๑๐๓/๖ บุคคลหรือผู้ถูกกล่าวหา รายใดซึ่งมีส่วนเกี่ยวข้องใน การกระทำความผิดกับเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งเป็นผู้ถูกกล่าวหา รายอื่น หากได้ให้ถ้อยคำ หรือแจ้งเบาะแสหรือข้อมูลอันเป็นสาระสำคัญในการ ที่จะใช้เป็นพยานหลักฐานในการวินิจฉัยชี้มูลการกระทำผิดของ เจ้าหน้าที่ของรัฐรายอื่นนั้น และคณะกรรมการ ป.ป.ช. เห็นสมควรจะ กันผู้นั้นไว้เป็นพยานโดยไม่ดำเนินคดีก็ได้ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ประกาศกำหนด

ลักษณะคดีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ชี้มูลความผิด

- ความผิดเกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้าง
  - ประมวลกฎหมายอาญา
  - กฎหมายว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ
  - ระเบียบพัสดุ
- ความผิดเกี่ยวกับการใช้อำนาจในตำแหน่งหน้าที่ไปโดยมิชอบ รำรวย ผิดปกติ ถอดถอนออกจากตำแหน่ง จงใจไม่ยื่นบัญชีทรัพย์สิน ฯลฯ
  - ประมวลกฎหมายอาญา กฎหมาย ป.ป.ช.
  - กฎหมายที่เกี่ยวข้องในการใช้อำนาจ เช่น พ.ร.บ. ตำรวจ

ลักษณะคดีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ชี้มูลความผิด(ต่อ)

- ความผิดเกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติ (ที่ดิน,ป่าไม้)
  - ประมวลกฎหมายอาญา
  - ประมวลกฎหมายที่ดิน
  - กฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง
- ความผิดเกี่ยวกับการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวม
  - กฎหมาย ป.ป.ช. มาตรา ๑๐๐ มาตรา ๑๐๓ และมาตรา ๑๐๓/๑

บทกำหนดโทษที่แก้ไขเพิ่มเติม

- มาตรา ๑๒๓ เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ใดปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติอย่างใดในพฤติการณ์ที่อาจทำให้ผู้อื่นเชื่อว่ามีตำแหน่งหรือหน้าที่ ทั้งที่ตนมิได้มีตำแหน่งหรือหน้าที่นั้น เพื่อแสวงหาประโยชน์ที่มิควรได้โดยชอบด้วยกฎหมายสำหรับตนเองหรือผู้อื่น ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี หรือปรับตั้งแต่สองพันบาทถึงสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ
- มาตรา ๑๒๓/๑ เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ใดปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติอย่างใดในตำแหน่งหรือหน้าที่ หรือใช้อำนาจในตำแหน่งหรือหน้าที่โดยมิชอบ เพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใด หรือปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริต ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี หรือปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

บทกำหนดโทษที่แก้ไขเพิ่มเติม(ต่อ)

- มาตรา ๑๒๓/๒ ผู้ใดเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ เจ้าหน้าที่ของรัฐต่างประเทศ หรือเจ้าหน้าที่ขององค์การระหว่างประเทศ เรียก รับ หรือยอมจะรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดสำหรับตนเองหรือผู้อื่นโดยมิชอบ เพื่อกระทำการหรือไม่กระทำการอย่างใดในตำแหน่งไม่ว่าการนั้นจะชอบหรือมิชอบด้วยหน้าที่ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงยี่สิบปี หรือจำคุกตลอดชีวิต และปรับตั้งแต่หนึ่งแสนบาทถึงสี่แสนบาท หรือประหารชีวิต

ฯลฯ

- มาตรา ๑๒๓/๕ ผู้ใดให้ ขอให้ หรือรับว่าจะให้ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐเจ้าหน้าที่ของรัฐต่างประเทศ หรือเจ้าหน้าที่ขององค์การระหว่างประเทศ เพื่อจูงใจให้กระทำการไม่กระทำการ หรือประวิงการกระทำอันมิชอบด้วยหน้าที่ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ในกรณีที่ผู้กระทำความผิดตามวรรคหนึ่งเป็นบุคคลที่มีความเกี่ยวข้องกับนิติบุคคลใดและกระทำไปเพื่อประโยชน์ของนิติบุคคลนั้น โดยนิติบุคคลดังกล่าวไม่มีมาตรการควบคุมภายในที่เหมาะสมเพื่อป้องกันมิให้มีการกระทำความผิดนั้น นิติบุคคลนั้นมีความผิดตามมาตรานี้ และต้องระวางโทษปรับตั้งแต่หนึ่งเท่าแต่ไม่เกินสองเท่าของค่าเสียหายที่เกิดขึ้นหรือประโยชน์ที่ได้รับ

บุคคลที่มีความเกี่ยวข้องกับนิติบุคคลตามวรรคสอง ให้ความหมายรวมถึง ลูกจ้าง ตัวแทน บริษัทในเครือ หรือบุคคลใดซึ่งกระทำการเพื่อหรือในนามของนิติบุคคลนั้น ไม่ว่าจะใช้อำนาจหน้าที่ในการนั้นหรือไม่ก็ตาม

ตัวอย่างคดีที่สำคัญ

- คดีก๊าล้าง
- คดีที่ดินรัชดา
- คดีรถดับเพลิง
- คดีสนามกอล์ฟอัลไพน์
- คดีที่ดินคลองด่าน
- คดีทุจริตจัดซื้อยาและเวชภัณฑ์
- คดีเรือขุด
- คดีห้วยบนดิน
- คดีแก้ไขสัญญาสัมปทานดาวเทียม
- คดีจัดซื้อปุ๋ยของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
- คดีปล่อยกู้ธนาคารกรุงไทย

